

הרשות הארצית
למידה והערכה בחינוך

**הוראה, למידה והערכה
לתלמידים עם צרכים מיוחדים**

**אילנה קלר, מדריכה מרכזת
ארצית במינהל הפדגוגי אגף
א חינוך מיוחד במשרד
החינוך**

**יום העיון ה- 11
בהערכה בית ספרית**

כ"ג בתמוז, תש"פ 14 ביולי, 2020

רשות ארצית
למדידה והערכה
בחינוך

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' חינוך מיוחד

הוראה, למידה והערכה לתלמידים עם צרכים מיוחדים

מושב חינוך מיוחד - יום עיון ראמ"ה

תש"פ

אילנה קלר, אגף א' חינוך מיוחד

הוראה, למידה והערכה בחינוך המיוחד

- תכנון תהליכי הוראה, למידה והערכה לתלמידים עם צרכים מיוחדים נועד לאפשר להם נגישות לתכנית הלימודים הרגילה.
- מידת הנגישות לתוכנית הלימודים הרגילה משתנה בהתאם לרמת התפקוד של התלמידים.
- ככל שקיים פער גדול יותר, כך יש מקום לשימוש רב יותר באסטרטגיות התאמה הכוללות התאמות, שינויים וחלופות.

(להרחבה: פרק "תכנון פדגוגי לתלמידים עם צרכים מיוחדים", תל"מ בחנ"מ - תכנון למידה משמעותית ואיכותית לתלמידים עם צרכים מיוחדים, אגף חינוך מיוחד, תשע"ח).

תהליכי הערכה בחינוך המיוחד

➤ תהליכי הערכה לתלמידים עם צרכים מיוחדים מבוססים על אלו המתקיימים בחינוך הרגיל.

➤ לצד זאת, מתקיימים תהליכי הערכה מותאמים, תוך יישום התאמות, שינויים וחלופות.

(להרחבה: פרק "הערכה לתלמידים עם צרכים מיוחדים", [תל"מ בחנ"מ - תכנון למידה משמעותית ואיכותית לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#), אגף חינוך מיוחד, תשע"ח).

היבטים של הערכה בחינוך המיוחד

הערכה במישורי תכנון

בית ספרי

כיתתי

אישי

סוגי הערכה

הערכה
פנימית

הערכה
חיצונית

מטרות הערכה

הערכה
לשם למידה

הערכה של
הלמידה

הערכה לשם למידה בחינוך המיוחד

- הערכה של רמת התפקוד של התלמיד ביחס להישגים הנדרשים, תוך ביצוע התאמות, שינויים וחלופות

בהלימה לתכנית
הלימודים הרגילה

- הערכה של התקדמות התלמיד ביחס ליעדים בתכנית האישית

בהתאם לתכנית
האישית של
התלמיד

התערבות בתהליכי הערכה לשם למידה

חלופות

- שימוש במגוון רחב של גישות וכלים להערכת התקדמות התלמידים והישגיהם.
- בשונה מהכלים הנהוגים בחינוך הרגיל, תוך התאמה לרמת התפקוד של התלמידים ולתכנית הלימודים האישית.

שינויים

- שינויים בתכני ההערכה, בהיקף החומר המוערך, בסוג המשימה וברמת המורכבות שלה.

התאמות

- התאמה של תנאי ההבחנות לצרכי הלומדים, מבלי לפגוע במהות הנבדקת.

התאמות בתהליכי הערכה בית ספריים (הערכה פנימית)

✓מתן התאמות בתהליכי הערכה נועד:

- לסייע לתלמיד לעקוף קשיים ולבטא את התקדמותו והישגיו.

- לאפשר הערכה של רמת תפקודו לצורך תכנון ההתערבות.

✓במתן התאמות יש חשיבות להפעלת שיקולי הדעת של הצוות החינוכי.

✓אין להחיל באופן מיידי התאמות.

✓ יש להימנע מפגיעה במהות הנבדקת.

עקרונות להערכת הישגים בתחומי הדעת

1. חשיבות רבה להימנעות מפגיעה במהות הנבדקת.
2. בקרב תלמידים ברמת תפקוד גבוהה – הערכה בהלימה מירבית לחינוך הרגיל, תוך ביצוע התאמות שאינן פוגעות במהות הנבדקת.
3. בקרב תלמידים ברמת תפקוד מרכבת ונמוכה - שימוש בתהליכי הערכה בהתאם לרמת התפקוד, ובשילוב כלי הערכה ממקצועות הבריאות.

הערכת הישגים - כלי הערכה

שפה (חינוך לשוני)

✓ כלי הערכה ומשימות של החינוך הרגיל, עם התאמות שאינן פוגעות במהות הנבדקת (באתר ראמ"ה, חינוך לשוני בחינוך היסודי, משה"ח, [אתר הפיקוח על הוראת העברית – על יסודי](#)).

✓ הזדמנויות להערכה ב"מדריך היישומי להטמעת החינוך הלשוני בחינוך המיוחד", אגף חינוך מיוחד.

✓ [מחונן להערכה של האזנה ודיבור - כשירות תקשורתית](#), אגף חינוך מיוחד.

✓ מיפוי להערכת הכשירות התקשורתית (בתוך: [פיתוח מיומנויות תקשורת](#), אגף חינוך מיוחד).

✓ הערכה של הבנת טקסט מושמע – הקראה של טקסט סיפורי קצר (ברמת בני הגיל), לצורך הערכת ההבנה למרות קשיי קריאה משמעותיים.

הערכת הישגים - כלי הערכה

מתמטיקה

✓ הזדמנויות הערכה במתמטיקה בגישה אקולוגית בגן הילדים

✓ הישגים נדרשים במסמך התאמת תכנית הלימודים במתמטיקה לבית הספר

היסודי בחינוך המיוחד, אגף א', חינוך מיוחד

מקצועות הבריאות

✓ כלי הערכה למטפלים ממקצועות הבריאות

להרחבה

✓ אתר אגף חינוך מיוחד – פדגוגיה

✓ תל"מ בחנ"מ - תכנון למידה משמעותית ואיכותית לתלמידים עם צרכים מיוחדים, אגף א', חינוך מיוחד, תשע"ח.

✓ סרטוני הדרכה בנושאי פדגוגיה מותאמת לתלמידים עם צרכים מיוחדים, אגף א', חינוך מיוחד, תשע"ט.

✓ תהליכי הערכה בחינוך המיוחד, אגף א', חינוך מיוחד

✓ התאמות לתלמידים עם צרכים מיוחדים, אגף א', חינוך מיוחד, תשע"ח.

תודה על השתתפות וההקשבה!

איילנה קלר